

Fishery Infrastructures of Giresun Province

Giresun ili Balıkçılık Kıyı Yapıları

Türk Denizcilik ve Deniz Bilimleri Dergisi

Cilt: 6 Sayı: 1 (2020) 42-50

Nalan TOKMAK KIRKSES¹ , **Serap SAMSUN^{2,*}**

¹Kaptan Ahmet Fatoğlu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi, 52400, Fatsa, Ordu

²Ordu Üniversitesi, Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi, 52400, Fatsa, Ordu

ABSTRACT

In this research, questionnaires were carried out to determine infrastructural and süper-structural situation of 4 fishing ports, 18 board yards and 2 ports of located within the province of Giresun, number of vessels and variety of fishing gears. According to research, the results obtained are as follow: fishing ports include 100% electricity, lighthouses and board yards, 50% fresh water and fishing net repair area,

25% fishing net drying space, parking area and cafeteria, 75% administrative building, and toilet, Again it was found that 18 board yards and 2 ports include, 20% electricity and docks, 30 % fresh water and toilet, 5% fishing net repair area, 10% fishing net drying space. When all coastal structures are considered, there is no pre-cooling tank, ice production place and retail place.

Keywords: Fishing Ports, Coastal Structures for Fisheries, Fisheries, Giresun

Article Info

Received: 06 January 2020

Revised: 18 February 2020

Accepted: 19 February 2020

*(Corresponding Author)

E-mail: serapsamsun@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada Giresun il sınırlarında bulunan 4 balıkçı barınağı, 18 çekek yeri ve 2 barınma yerinin alt yapı ve üst yapı durumu, tekne sayısı ve kullanılan av araçlarının çeşitliliğini belirlemek üzere anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre balıkçı barınaklarının %100'ünde elektrik, fener ve çekek yeri %50'sinde tatlı su ve ağ tamir yeri, %25'inde ağ kurutma yeri, otopark ve kafeterya, %75'inde idare binası ve tuvalet olduğu tespit edilmiştir. Yine 18 adet çekek yeri ve 2 adet barınma yerinin %20'sinde elektrik ve rıhtım, %30'unda tatlı su ve tuvalet, %5'inde ağ tamir yeri, %10'unda ağ kurutma sahası bulunduğu belirlenmiştir. Tüm kıyı yapıları ele alındığında ön soğutma deposu, buz üretim yeri, perakende satış yeri mevcut değildir.

Anahtar Kelimeler: Balıkçı Barınakları, Balıkçılık Kıyı Yapıları, Balıkçılık, Giresun

1.GİRİŞ

Balıkçılık, iç su ve deniz kaynaklarında doğal olarak bulunan canlılardan ekonomik olarak yararlanma şekli olup, insan ve suyun bulunduğu her yörede ve bölgede yapılabilmektedir (Hoşsucu, 1998). Balıkçı barınakları, balıkçı teknelerinin sektörün üretim alanı olan denizlere veya iç sulara açılmasını sağlayan, ürünün karaya ulaşması, taşınması ve pazarlanması hizmetlerinin yanısıra bakım-onarım gibi işlemlerin yapılması açısından önemli kıyı yapılarıdır (Belen, 2012). Balıkçılık kıyı yapıları balık avcılığında pazarlamaya geçişte önemli bir role sahip olmasından dolayı, bu yapıların yeterliliği ve teknik kapasitelerinin değerlendirilmesi, su ürünlerinden elde edilen ekonomik girdilerin maksimuma çıkarılması ve sürdürülebilirliği için kaçınılmaz olmaktadır (Yıldız ve Karakulak, 2013).

Tüm Türkiye kıyıları boyunca işletme halinde olan 338 adet kıyı yapısı bulunmakla birlikte niteliği tanımlanmayan yerler de dahil edildiğinde bu rakam 363 olmaktadır. Marmara ve Ege en fazla balıkçı barınağına sahip olan bölgeler olup, en fazla barınma yerine sahip olan bölgeler ise Ege ve Doğu Karadeniz bölgeleridir. Çekkek yerlerinin tamamına yakını Doğu Karadeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır. Akdeniz Bölgesi, iç sular ile birlikte en az sayıda balıkçılık kıyı

yapısına sahip bölgedir (Anonim, 2011). Balıkçı barınaklarının önemli bir kısmı (%54) Su Ürünleri Kooperatifleri tarafından, ikinci büyük kısmı (%31) ise Kamu tarafından işletilmekte olup, barınaklardaki ortalama yoğunluk %70'in üzerinde, ortalama yaş ise 22'nin üzerindedir. Mevcut barınaklardaki altyapı (elektrik, su, çekek yeri, fener) hizmet durumları ortalama olarak %60'ın üzerinde olmakla birlikte üstyapı (işletme binası, satış yeri, ön soğutma yeri, buz üretim yeri) hizmet durumu ortalama olarak ancak %15'in üzerindedir (Belen, 2012).

Karadeniz, ülkemiz su ürünleri üretiminin yaklaşık % 70-80'ni karşılamaktadır. 2017 yılı Türkiye su ürünleri üretimi 630 bin 820 ton olup, üretimin 354.318 tonu avcılık yoluyla, 276.502 tonu yetiştiricilik yoluyla elde edilmiştir. 2017 yılında, deniz ürünleri avcılığı ile yapılan üretimde ilk sırayı % 49'luk oran ile Doğu Karadeniz Bölgesi almıştır. Bunu % 24.2 ile Batı Karadeniz, %14.8 ile Ege, % 7.7 ile Marmara ve % 4.3 ile Akdeniz Bölgesi izlemiştir (TÜİK, 2018).

Bu çalışmada, balıkçılığın yoğun olarak yapıldığı Giresun ili ve ilçelerinde bulunan balıkçılık kıyı yapılarının (liman, balıkçı barınağı, çekek yeri) alt yapı ve üstyapı durumu, bu kıyı yapılarından yararlanan tekne sayısı, kullanılan av araçları ve avlanan balık çeşitliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışma, 2017 yılında Giresun il sınırları içerisinde yer alan 4 balıkçı barınağı, 18 çekek yeri ve 2 barınma yerinin alt ve üst yapı yeterliliği, tekne ve balıkçı sayısı, kullanılan av araçları çeşitliliğinin belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. İncelenen kıyı yapıları ve konumları Şekil 1’de gösterilmiştir. Araştırma

verilerinin elde edilmesi için barınak yöneticileri, su ürünleri kooperatif yönetici ve üyeleri ile kıyı yapılarından yararlanan balıkçılarla yüz yüze görüşmeler yapılmış ve doğrudan kayıt altına alınmıştır. Ayrıca bu konuda Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından balıkçılık kıyı yapılarına yönelik oluşturulan, veri tabanından da yararlanılmıştır.

Şekil 1. Giresun il sınırında bulunan balıkçı barınakları, çekek yerleri ve doğal barınma yerleri

3.BULGULAR

3.1. Giresun Merkez Balıkçı Barınağı

Asfalt yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanan barınağın ana mendirek boyu 372 m’dir. Rıhtım uzunluğu 160 m, rıhtım tekne kapasitesi 25 tekne ve dam sayısı ise 22’dir. Barınak alt yapı olarak tatlı su bağlantısı, elektrik, fener ve çekek yerine, üst yapı olarak idari bina, tuvalet ve otoparka sahiptir. Giresun S.S. Su Ürünleri Kooperatifi tarafından işletilen barınağın 150 kayıtlı üyesi bulunmaktadır. Barınaktan yararlanan teknelerin boyu 4-48 m arasında değişmekte olup yapı materyali sac, ahşap ve fiberglas malzemelerden oluşmaktadır. Yoğun olarak kullanılan av araçları gırgır, sade ve fanyalı uzatma ağları ile oltalar olmakla birlikte

istavrit, hamsi, barbunya, zargana, lüfer gibi balık türlerinin avcılığı yapılmaktadır.

3.2. Görele Balıkçı Barınağı

Görele balıkçı barınağının ana mendirek boyu 670 m’dir. Rıhtım uzunluğu 100 m, rıhtım tekne kapasitesi 64 tekne ve dam sayısı 100’dür. Düzenli şekilde yapılmış tek tip damlar barınağa modern bir görünüm kazandırmaktadır. Stabilize yolla Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Balıkçı barınağında alt yapı olarak elektrik, tatlı su, fener ve çekik yeri, üst yapı olarak ise idari bina, ağ tamir alanı, otopark ve tuvalet bulunmaktadır. Geniş rıhtım kapasitesi ve uygun su derinliğinden dolayı gırgır teknelerinin yoğun olarak kullandığı barınakta 6 m’den 40 m’ye kadar değişen boylarda tekneler bulunmaktadır. Hamsi, istavrit,

palamut, lüfer, zargana gibi balık türleri avlanmaktadır.

3.3. Pazar Suyu Balıkçı Barınağı

Pazar suyu balıkçı barınağı Bulancak ilçesinin batı çıkışında bulunmaktadır. Ana mendirek boyu 740 m'dir. Rıhtım uzunluğu 100 m, rıhtım tekne kapasitesi 68 tekne ve dam sayısı 12'dir. Altyapı açısından elektrik, fener ve çekek yerine, üst yapı açısından ise sadece rıhtım imkanına sahiptir. Barınağı kullanan teknelerin boyu 4.5-12 m arasında değişmektedir. Barınağa kayıtlı 120 tekne bulunmaktadır. Genel olarak istavrit, barbunya, iskorpit, zargana gibi balık türlerini avlanmakta olup, sade ve fanyalı uzatma ağları ile avcılık yapılmaktadır.

3.4. Tirebolu Büyük Balıkçı Barınağı

Tirebolu ilçesinin en geniş kapasiteye sahip barınağıdır. İşletmecisi olmayan balıkçı barınağının ana mendirek boyu 980 m'dir. Rıhtım uzunluğu 350 m, rıhtım kapasitesi 155 teknedir. Barınakta dam bulunmamaktadır. Alt yapı olarak elektrik, fener ve çekek yerine, üst yapı olarak lokal/kafeterya, idari bina, tuvalet, ağ tamir ve ağ kurutma alanı bulunmaktadır. Gırgır teknelerinin yoğun olarak kullandığı bir barınaktır. Barınağı kullanan teknelerin boyu 6 m ile 50 m arasında değişmektedir. Teknelerin yapı malzemeleri sac, ahşap ve fiberglastır. Balıkçılık faaliyetlerinde gırgır, uzatma ağı ve olta kullanılmakta olup en fazla avlanan balık türleri hamsi, iskorpit, kalkan, lüfer, mezgıt ve palamuttur.

3.5. Espiye Esentepe Çekkek Yeri

Esentepe kayık çekkek yerinin ana mendirek boyu 120 m'dir. İşletmecisi olmayan çekkek yerinin rıhtımı yoktur. Altyapı ve üstyapı bakımından yetersiz olan çekkek yeri sadece küçük tekne sahipleri tarafından kullanılmaktadır. Çekkek yerinden yararlanan tekneler 6-10 m boyunda, genel olarak ahşap malzemeden yapılmıştır. Balıkçılar sade ve fanyalı uzatma ağlar ile mevsimsel olarak istavrit, mezgıt ve palamut gibi balıkları avlamaktadır.

3.6. Espiye Gülburnu Çekkek Yeri

Espiye S.S. Su Ürünleri Kooperatifi tarafından işletilmekte olan bu çekkek yerinin ana mendirek boyu 180 m'dir. Kooperatifin 65 üyesi bulunurken, barınağa kayıtlı tekne sayısı 55'tir. Alt yapı ve üst yapı olanakları bulunmayan çekkek yerinde rıhtım mevcut değildir. Çekkek yerini kullanan teknelerin boyu 6-12 m arasında değişmektedir. Sade ve fanyalı uzatma ağları ile iskorpit, istavrit, mezgıt ve palamut gibi balık türleri avlanmaktadır.

3.7. Eynesil Merkez Çekkek Yeri

Eynesil merkez kayık çekkek yerinin ana mendirek boyu 300 m'dir. Stabilize bir yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. İşletmecisi bulunmayan çekkek yerinin rıhtım uzunluğu 40 m ve rıhtım tekne kapasitesi 16 tekne ve dam sayısı 6'dır. Üst yapı tesisi bulunmayan çekkek yeri alt yapı olarak sadece elektrige sahiptir. Çekkek yerinden yararlanan teknelerin boyu 6-12 m arasında, yapım malzemesi ahşap ve fiberglastır. Balıkçılık faaliyetleri çoğunlukla uzatma ağları, fanyalı ağlar ve olta ile yapılmaktadır. Genel olarak iskorpit, istavrit, mezgıt ve palamut gibi balık türlerinin avcılığı yapılmaktadır.

3.8. Eynesil Aralık Çekkek Yeri

Çekkek yerinin ana mendirek boyu 235 m'dir. İşletmecisi bulunmayan ve dam sayısı 20 olan çekkek yerinde rıhtım bulunmamaktadır. Alt yapı ve üst yapı olanakları bulunmayan çekkek yerini kullanan kayıtlı tekne sayısı 13 olup, teknelerin boyu 6-13 m arasında değişmektedir. Çoğunlukla uzatma ağları kullanılmakta olup, sezona bağlı olarak istavrit, palamut ve kalkan balığı gibi türler avlanmaktadır.

3.9. Giresun Aksu Çekkek Yeri

Giresun Aksu Çekkek yeri Giresun merkezin doğusunda yer almakta olup, çıkışı Giresun sahil yoluna bağlanmaktadır. Ana mendirek boyu 127 m'dir. Alt yapı ve üst yapı tesisi olmayan çekkek yerinin dam sayısı 23'tür. Çekkek yerini kullanan teknelerin boyu 4-7 m arasında değişmektedir. Teknelerin yapı

malzemesi ahşap ve fiberglastır. Balıkçılık faaliyetlerinde sade ve fanyalı uzatma ağları kullanılmakta, genel olarak istavrit, zargana, palamut, mezgıt ve lüfer türlerinin avcılığı yapılmaktadır.

3.10. Giresun Merkez Gemiler Çekme Yeri

Giresun merkezde bulunan ikinci çekme yeridir. Ana mendirek boyu 270 m'dir. Altyapı olarak elektrik ve tatlı su bağlantısı, üst yapı olarak idari bina ve tuvalet bulunmaktadır. Kullanan tekne açısından yoğunluğu yüksek olan bir çekme yeridir. Çekme yerine kayıtlı 130 tekne bulunmaktadır. Stabilize bir yolla Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Düzenli olmamakla beraber 40 dam mevcuttur. Çekme yerinden yararlanan teknelerin boyları 4-10 m arasında olup ahşap ve fiber malzemeden yapılmıştır. Avcılık sade ve fanyalı uzatma ağları ve olta ile yapılmaktadır. Mevsime bağlı olarak çoğunlukla istavrit, mezgıt, barbunya, lüfer ve zargana gibi balık türlerinin avcılığı yapılmaktadır.

3.11. Görele Çavuşlu Çekme Yeri

Görele Çavuşlu çekme yerinin ana mendirek boyu 370 m'dir. İşletmecisi olmayan çekme yeri stabilize yolla Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Rıhtım uzunluğu 25 m, rıhtım tekne kapasitesi 4 tekne ve dam sayısı 18'dir. Alt yapı ve üst yapı tesis bulunmayan çekme yerini kullanan tekneler genel olarak ahşap malzemeden yapılmış 8-13 m boyundadır. Balıkçılık faaliyetlerinde çoğunlukla uzatma ağlarının kullanılmakta olup, iskorpit, istavrit, kalkan, mezgıt ve palamut gibi balıkların avcılığı yapılmaktadır.

3.12. Halkova Çekme Yeri

Tirebolu ilçesinde bulunan çekme yerinin ana mendirek boyu 145 m'dir. Çekme yerinde rıhtım bulunmamaktadır. Çekme yerini kullanan kayıtlı 20 tekne olup, 8-12 m boyunda, ahşap ve fiber malzemeden yapılmış teknelerdir. Balıkçılar sade ve fanyalı uzatma ağları ile istavrit, lüfer, mezgıt ve palamut gibi balıkları avlamaktadır.

3.13. İncüvez Çekme Yeri

Bulancak ilçesinde bulunan çekme yeri, 160 m uzunluğunda ana mendireğe sahiptir. Stabilize bir yolla Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Rıhtımı bulunmayan ve alt yapı-üst yapı bakımından standartların altında bir çekme yeridir. Genel olarak 4.5-7 m boyundaki küçük tekneler tarafından kullanılmaktadır. Teknelerin yapı malzemesi ahşap ve fiberglastır. Bu çekme yerine kayıtlı tekne sayısı 10 adettir. Sade ve fanyalı uzatma ağları ile istavrit, barbunya, iskorpit ve mezgıt gibi balık türlerini avcılığı yapılmaktadır.

3.14. İsmailbeyli Çekme Yeri

Görele ilçesinde bulunan bu kayık çekme yerinin ana mendirek boyu 250 m'dir. Stabilize yolla Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Çekme yerinde rıhtım bulunmamakla birlikte dam sayısı 7'dir. İşletmecisi olmayan çekme yeri altyapı ve üst yapı tesis imkanlarına sahip değildir. Çekme yerini kullanan teknelerin boyları 8-12 m arasında değişmekte olup yapı malzemeleri ahşaptır. Sezona bağlı olarak yakalanan balık türleri istavrit, mezgıt, palamut ağırlıklı olup, avcılıkta sade ve fanyalı uzatma ağları kullanılmaktadır.

3.15. Keşap Çekme Yeri

Keşap kayık çekme yerinin ana mendirek boyu 230 m'dir. Keşap S.S. Su Ürünleri Kooperatifi tarafından işletilmekte olup rıhtımı yoktur. Stabilize bir yolla Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Altyapı olarak tatlı suyu olan çekme yerinin üst yapı tesis imkanı bulunmamaktadır. Çekme yerini kullanan teknelerin genel olarak ahşap malzemeden inşa edildiği son yıllarda fiberglas teknelerinde kullanılmaya başlandığı, teknelerin 4-10 m boyunda olduğu saptanmıştır. Uzatma ağları ve algarna kullanılmaktadır. Avlanan balık türleri çoğunlukla istavrit, mezgıt ve palamut balığıdır.

3.16. Küçük Köy Çekme Yeri

Bulancak ilçesinde bulunan Küçük Köy çekme yerinin ana mendirek boyu 275 m'dir.

Şahıs tarafından işletilen çekek yerinde rıhtım bulunmayıp dam sayısı 12'dir. Stabilize bir yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Alt yapı ve üst yapı tesis olanakları bulunmamaktadır. Çekek yerini kullanan kayıtlı 20 teknenin boyu 4.5-9 m arasında değişmektedir. Yapı malzemeleri genel olarak ahşap olsa da fiberglas tekneler de mevcuttur. Balıkçılar sade ve fanyalı uzatma ağları ile çoğunlukla istavrit, barbunya ve zargana gibi balık türlerini avlamaktadır.

3.17. Özlü Köyü Çekek Yeri

Tirebolu ilçesinde yer alan çekek yerinin ana mendirek boyu 200 m'dir. Çekek yerinde rıhtım bulunmamakla birlikte dam sayısı 4'tür. Toprak yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. İşletmecisi de bulunmayan çekek yerinde altyapı olarak sadece çekek yeri bulunmaktadır. Çekek yerini kullanan teknelerin yapı malzemesi ahşap olup boyu 4.5-10 m arasında değişmektedir. Avcılık çoğunlukla uzatma ağları ile yapılmakta olup iskorpit, kalkan, mezgıt ve palamut gibi balık türleri avlanmaktadır.

3.18. Bulancak Talipli Çekek Yeri

Özel şahıs tarafından işletilen Bulancak Talipli Çekek yerinin ana mendirek boyu 275 m'dir. Stabilize bir yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Alt yapı-üst yapı tesis olanakları ve rıhtımı bulunmayıp dam sayısı 8'dir. Çekek yerine kayıtlı tekne sayısı 40 adet olup, boyları 4.5-12 m arasında değişmektedir. Teknelerin yapı malzemesi ise ahşap ve fiberglas malzemeden oluşmaktadır. Balıkçılar sade ve fanyalı uzatma ağları ile istavrit, barbunya, zargana ve mezgıt gibi balıkları avlamaktadır.

3.19. Tepeköy Çekek Yeri

Keşap ilçesinde bulunan iki çekek yerinden biridir. Ana mendirek boyu 230 m'dir. Çekek yeri yoğun olarak kullanılmaktadır. Alt yapı-üst yapı tesis olanakları ve rıhtımı bulunmayıp dam sayısı 10'dur. Çekek yerini kullanan teknelerin boyu 4-12 m arasında olup, yapı malzemesinin ahşap ve fiber olduğu tespit edilmiştir. Yoğun olarak kullanılan av araçları

sade ve fanyalı uzatma ağlarıdır. Çoğunlukla avlanan balık türleri istavrit, mezgıt ve palamuttur.

3.20. Yalıköy Çekek Yeri (Tirebolu)

Tirebolu ilçesinde bulunan Yalıköy çekek yerinin ana mendirek boyu 300 m'dir. Stabilize bir bağlantı yolu mevcuttur. Alt yapı ve üst yapı açısından yetersiz olan çekek yerinin dam sayısı 22'dir. Çekek yerini kullanan teknelerin boyu 4-10 m arasında değişmektedir. Tekneler ahşap ve fiber malzemedendir. Çoğunlukla uzatma ağları ile mezgıt, istavrit, palamut gibi balık türlerinin avcılığı yapılmaktadır.

3.21. Yalıköy Çekek Yeri (Bulancak)

Bulancak ilçesine bağlı Yalıköy çekek yerinin ana mendirek boyu 320 m'dir. Yoğun olarak kullanılan ve şahıs tarafından işletilen çekek yerinde rıhtım bulunmamaktadır. Çekek yerine kayıtlı 70 tekne bulunmakta olup, teknelerin boyları 4-10 m arasında değişmektedir. Teknelerin yapı malzemesi ahşap ve fiberglastır. Balıkçılık faaliyetlerinde sade ve fanyalı uzatma ağların kullanılmakta ve genel olarak istavrit, barbunya ve zargana gibi balık türlerinin avlanmaktadır.

3.22. Zefre Doğal Çekek Yeri (Espiy)

Zefre doğal çekek yerinde mendirek bulunmamaktadır. Alt yapı-üst yapı imkanı ve işletmecisi bulunmayan çekek yerinde 20 dam bulunmaktadır. Doğal barınma yeri olan Zefre kayık çekek yeri 4.5-10 m boyundaki genelde ahşap malzemeden yapılmış tekneler tarafından kullanılmaktadır. Balıkçılar uzatma ağları ve olta ile, mezgıt, istavrit, palamut ve lüfer gibi balık türlerinin avcılığını yapmaktadır.

3.23. Eynesil Boztepe Barınma Yeri

Eynesil Boztepe Çekek yerinin ana mendirek boyu 225 m'dir. Eynesil S.S. Su Ürünleri Kooperatifi tarafından işletilen çekek yeri stabilize bir yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Barınma yerinin rıhtım uzunluğu 40 m, rıhtım tekne kapasitesi 12

tekne olup dam bulunmamaktadır. Alt yapı olarak tatlı su, üst yapı olarak ağ tamir alanı ve ağ kurutma alanına sahiptir. Barınağa kayıtlı 50 adet tekne kıyı yapısından yararlanmaktadır. Çekek yerinden yararlanan tekneler genel olarak 8-10 m boyunda ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Balıkçılık faaliyetleri çoğunlukla uzatma ağları ve olta ile yapılmaktadır. Genel olarak istavrit, mezgıt, palamut gibi balık türlerinin avcılığı yapılmaktadır.

3.24. Piraziz Barınma Yeri

Piraziz ilçesinde bulunan tek balıkçı barınağıdır. Barınağın ana mendirek boyu 390 m'dir. Stabilize bir yol ile Karadeniz sahil yoluna bağlanmaktadır. Rıhtım uzunluğu 40 m ve rıhtım tekne kapasitesi 10 teknedir. Alt yapı olarak elektrik ve tatlı su bağlantısı mevcuttur. Barınağa kayıtlı 110 adet tekne bulunmaktadır. Teknelerin boyu 4-12 m arasında olup yapı malzemeleri ahşap ve fiberglastır. Çoğunlukla uzatma ağlarının kullanılmakta olup iskorpit, istavrit, mezgıt ve palamut gibi balık türlerinin avcılığı yapılmaktadır

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Giresun il sınırları içerisinde bulunan 24 adet balıkçılık kıyı yapısının alt ve üst yapı imkânlarının yeterliliği, bulunan tekne sayısı ve kullanılan av araçlarının çeşitliliği belirlenmiştir.

Çalışmada incelenen kıyı yapılarından, İncüvez, Talipli Köyü, Küçük Köyü, Merkez Gemiler Çekeği, Aksu, Gülburnu, Esentepe, Halkova, Çavuşlu, Aralık Köyü ve Eynesil Merkez çekek yerlerinin, Giresun Merkez, Tirebolu, Görele balıkçı barınaklarının imar durumlarının olduğu, Piraziz, Yalıköy, Keşap, Tepeköy, Zefre, Özlü köyü, Yalıköy, İsmail Beyli, Boztepe kayık çekek yerleri ile Pazarsuyu balıkçı barınağının imar durumlarının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Balıkçı barınaklarında rıhtım ve iskeleler, balıkçı gemilerinin, düzenli ve emniyetli bir şekilde yaşayabilmesine imkan vermektedir. İncelenen kıyı yapılarının büyük

çoğunluğunda rıhtım bulunmaktadır. Ancak özellikle avcılığın yoğun olduğu dönemlerde ihtiyacı karşılamadığı, teknelerin damların önüne çekildiği belirtilmiştir. Zonguldak İlinde yürütülen bir çalışmada, balıkçı barınaklarında balıkçılık için gerekli olan rıhtım, çekek yeri gibi ana unsurların var olduğunu ancak bu barınakların ideal gelişimini tamamlamadıkları, balıkçıların ağ yapımı ve teknelerinin kıyıya çekilmesi ve korunması için gerekli donanımına sahip olmadıkları, avlanan balıkların korunması ve satışı için alanların bulunmadığı tespit edilmiştir (Dadaylı, 2012).

Denizden barınak içerisine emniyetli girişi sağlayan fenerlerin, Giresun Merkez Balıkçı Limanı, Görele Balıkçı Barınağı, Pazarsuyu Balıkçı Barınağı ve Tirebolu Büyük Balıkçı Limanında olduğu diğerlerinde ise olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca tüm kıyı yapılarında dam bulunduğu, balıkçıların teknelerini bu damların önünde bulunan çekek yerlerine alarak ağ bakımlarını burada yaptıkları görülmüştür. Kıyı yapılarının temel sorunu durumunda olan elektrik ve su yoksunluğundan dolayı balıkçıların tekne ve ağ bakım onarım işlemleri esnasında sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Yıldız ve Karakulak (2013), İstanbul il sınırları içerisinde bulunan balıkçılık kıyı yapılarına yönelik yaptıkları çalışmada, ekonomik bakımdan güçlü bazı barınaklar dışında, diğer barınakların, balıkçı teknelerine uygun hizmet veremediği, yeterli alt ve üst yapısı bulunmayan bu kıyı yapılarının sadece olumsuz hava şartlarından korunmayı sağladığını ve balıkçılık üretimini ve kalitesini arttırmaya yönelik hizmet sağlayamadığını bildirmişlerdir.

Üstyapı unsurları açısından bakıldığında ise ağ tamir yeri, ağ kurutma sahası, tuvalet, satış yeri, balıkçı lokali gibi yapıların bulunmaması ile birlikte, barınakların, balıkçıların temel ihtiyaçlarını bile karşılamakta yetersiz olduğu görülmüştür. Aynı zamanda balıkçı barınaklarını kiralayan kişi veya kuruluşlarında ihtiyaçların giderilmesine yönelik hizmet sunmadığı balıkçıların yapılan yüz yüze görüşmelerde tespit edilmiştir. Sinop ilinde yapılan bir çalışmada, mevcut balıkçı

liman ve barınaklarının balık boşaltma, pazarlama, satış ve muhafaza, tekne ve balıkçıların ihtiyaçlarının giderilmesi açısından yetersiz durumda olduğu saptanmıştır. Balıkçılık altyapılarının yetersizliğinden dolayı mevcut potansiyelin değerlendirilemediği ve balıkçılık mesleğini tercih edilir bir meslek olmaktan çıkardığı belirtilmiştir (Erdem vd., 2018). Datça-Bozburun Yarımadasında, liman kiralamasındaki başarısızlıklar, tekne ve ağ bakım onarım yerlerinin ve soğuk hava depolarının bulunmaması yöre balıkçıları için önemli bir sorun olarak belirtilmiştir (Akyol ve Ceyhan, 2007). Mevcut çalışma ve daha önceki çalışma sonuçlarına bakıldığında balıkçılık kıyı yapılarının genel olarak, gerek alt yapı gerekse üst yapı bakımından istenilen seviyede hizmet vermediği görülmektedir.

Yıldız ve Karakulak (2013), barınakların bir kısmının amaçları dışında kullanıldığını, kum motorları ve yatların barınakları işgal ettiğini bildirmişlerdir. Boran ve Avcı Softa (2016), Trabzon ilindeki balıkçılık kıyı yapılarının tamamının yönetmelik ve ilgili kurumlarca hazırlanmış raporlardaki nitelikleri taşımadığını, bu yapıların durum ve ihtiyaç analizi yapılmadan inşa edildiğini ve alt-üst yapı özellikleri bakımından iyileştirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Bu çalışmada da balıkçılık kıyı yapılarında korunan su alanının zamanla kum dolması ve işletmecisi olmadığından veya yeterli çalışmalar yapılmamasından dolayı mağduriyet yaşandığı tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere barınakların ihtiyaçlar doğrultusunda iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmamasının yanı sıra mevcut durumlarının korunmaması söz konusu olmaktadır.

Çalışmada balıkçı barınaklarının bağlantı yollarının çoğunlukla stabilize ve toprak yol olduğu ve yağın yağmurların etkisiyle kullanıma elverişsiz hale geldiği belirlenmiştir. Ayrıca barınak güvenliğine yönelik herhangi bir önlem bulunmadığı, özellikle yangın söndürmeye yönelik sistemlerin olmadığı, bu hizmetlerin buldukları ilçenin belediyesinden sağladıkları tespit edilmiştir.

Giresun ilinde bulunan tüm kıyı yapıları değerlendirildiğinde, ilgili yönetmelik ve raporlarda belirtilen özelliklerde, altyapı ve üstyapı işlevleri açısından, tam anlamıyla koşulları sağlayan kıyı yapısı bulunmamaktadır. Ancak mevcut kıyı yapıları içerisinde Tirebolu balıkçı barınağı, Görele balıkçı barınağı, Giresun merkez balıkçı barınağı ve Piraziz barınma yerinin, altyapısal ve üstyapısal işlevlere yönelik gerekliliklerin karşılanmasını sağlayacak yapıları bulundurması bakımından diğer kıyı yapılarına göre daha iyi durumda olduğu görülmüştür.

İncelenen balıkçı barınaklarının %100'ünde elektrik, %50'sinde tatlı su, %100'ünde fener, %100'ünde rıhtım, %100'ünde çekek yeri, %50'sinde ağ tamir yeri, %25'inde ağ kurutma yeri, %75'inde idare binası, %75'inde tuvalet, %25'inde otopark ve %25'inde kafeterya olduğu tespit edilmiştir. Yine 18 adet çekek yeri ve 2 adet barınma yeri incelendiğinde %20'sinde elektrik, %30'unda tatlı su, %20'sinde rıhtım, %5'inde ağ tamir yeri, %10'unda ağ kurutma sahası ve %30'unda tuvalet bulunduğu görülmüştür. Kıyı yapılarının hiçbirinde ön soğutma deposu, buz üretim tesisi ve perakende satış yerinin olmadığı tespit edilmiştir.

Belen (2012), ülkemiz barınaklarının nicelik olarak, günümüz şartlarında, kabul edilebilir seviyede olduğunu, ancak nitelik olarak, dünyada balıkçılık söz sahibi ülkelere kıyasla, mevcut durumun balıkçılık faaliyetlerinin daha muntazam yürütülmesine olanak sağlayamayacak seviyede olduğunu ve barınakların tamamına yakınında rehabilitasyon çalışmalarının yapılması gerektiğini bildirmiştir. Yapılan çalışmalar ülkemizde bulunan balıkçılık kıyı yapılarının modern bir balıkçılığın yapılabilmesi için gerekli olan hizmetleri veremediğini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle Karadeniz bölgesinde yerel halkın geçim kaynağı olan balıkçılığın geliştirilebilmesi ve balıkçılık faaliyetleri açısından önemli bir yere sahip olan balıkçı barınaklarının fiziki koşullarının iyileştirilmesi su ürünleri üretimine olumlu yönde etki edecektir. Bu nedenle balıkçı barınaklarının, teknelerin kötü hava

koşullarında korunmasını sağlayan yerler olmaktan çıkarıp, çevre balıkçıların, çalışma şartlarını kolaylaştıracak ve ihtiyaçlarını karşılayacak altyapı-üstyapı işlevlerinin sağlanmasına imkan verecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Boran, M., Avcı Softa, Ş., (2016). Trabzon İlinde Yer Alan Balıkçılık Kıyı Yapıları Üzerine Bir Araştırma. *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences* 33(4): 307-311.

AÇIKLAMA BİLDİRİMİ

Yazarlar bu makalede çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

ORCID Numaraları

Nalan TOKMAK KIRKSES:

 <https://orcid.org/0000-0003-3560-9775>

Serap SAMSUN:

 <https://orcid.org/0000-0001-6094-6226>

5.KAYNAKLAR

Hoşsucu, H. (1998). *Balıkçılık I, Avlama Araçları ve Teknolojisi*, 247 s, Bornova, İzmir, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Yayınları.

Belen S. (2012). Balıkçı Barınakları Rehabilitasyonu, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, 130 s, İzmir.

Yıldız, T., Karakulak, F.S., (2013). İstanbul Balıkçılık Kıyı Yapılarının Mevcut Durumu. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 3(1):16-28.

Anonim, (2011). Balıkçılık Kıyı Yapıları Durum ve İhtiyaç Analizi. Sonuç Raporu Cilt I, T.C. Ulaştırma Bakanlığı Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müd, Ankara, 293s.

TÜİK, 2018. *Su Ürünleri İstatistikleri*. Ankara.

Dadaylı E.A. (2012). Zonguldak İli Balıkçı Barınaklarının İncelenmesi, Kozlu Balıkçı Barınağı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.

Erdem, Y., Özdemir, S., Özsandıkçı, U., Büyükdeveci, F., (2018). Sinop İli Balıkçılık Altyapıları. *Türk Denizcilik ve Deniz Bilimleri Dergisi* 4(1): 20-32.

Akyol, O., Ceyhan, T., (2007). Datça-Bozburun Yarımadası (Ege Denizi) Kıyı Balıkçılığı ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi* 24(1-2): 121-126.